

ՀՀ ՇՈՒԿԱՅԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԶԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

I. ՏԵՍԶԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԻ ՁԱՎՈՐՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ԱՆԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

2018 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 9/4 որոշմամբ հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջան է սահմանվել 2017թ. հունվարի 1-ից մինչև 2018 թ. սեպտեմբերի 30-ը: Հաշվեքննության առաջադրանքի իրականացման ընթացքում պարզվեց, որ ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմինը ստեղծվել է ՀՀ կառավարության 10.09.2015 թ. № 1063-Ն որոշման համաձայն, որը 6-րդ կետով ուժի մեջ է մտել 03.10.2015 թ., իսկ ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. № 732-Լ որոշմամբ ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմինը վերակազմավորվել է ՀՀ շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) :

Տեսչական մարմինը ստեղծվել է 2015 թվականի հոկտեմբերի 3-ին՝ շուկայի վերահսկողության պետական տեսչության լուծարման արդյունքում:

2017թ.-ին տեսչական մարմնի պահպանման ծախսերը կազմել են **132,059.6** հազ. դրամ, իսկ 2018 թ -ին՝ **141,532.9** հազ.դրամ:

Տեսչական մարմնի կողմից պետական բյուջե 2017թ. վճարված տուգանքների ընդհանուր գումարը կազմել է **21,930.0** հազ.դրամ, իսկ 2018թ-ին՝ **18,480.0** հազ. դրամ:

Լուծարված ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության աշխատակազմի շուկայի վերահսկողության տեսչության կողմից սկսված և չավարտված վարչական և այլ գործառնությունների իրականացման հետագա ընթացքի ապահովումը ՀՀ կառավարության 10.09.2015թ. № 1063-Ն որոշման 5-րդ կետի համաձայն վերապահվել է ՀՀ

տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնին (հետագայում դարձել է ՀՀ շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմին):

Տեսչական մարմինն ունի 40 հաստիքային միավոր՝ 11-ը թափուր:

Տեսչական մարմինը նախարարությունից անկախ, կառավարությանը ենթակա վերահսկողություն իրականացնող պետական մարմին է, սակայն Տեսչական մարմնի հաշվապահական հաշվառումը, գնումների կազմակերպումը և անձնակազմի կառավարումը իրականացվել է ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության կողմից: «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի համաձայն Տեսչական մարմնի

**Տեսչական մարմինը
նախարարությունից անկախ
կառավարությանը ենթակա
վերահսկողություն
իրականացնող պետական
մարմին է, սակայն Տեսչական
մարմնի հաշվապահական
հաշվառումը, գնումների
կազմակերպումը և անձնակազմի
կառավարումը իրականացվել է
ՀՀ տնտեսական զարգացման և
ներդրումների նախարարության
կողմից**

Ֆինանսավորումն իրականացվում է վարչապետի աշխատակազմի միջոցով՝ պետական բյուջեով

նախատեսված ծախսերի շրջանակում: Հարկ է նշել, որ նշված ձևակերպումն ուժի մեջ է մտել 2018թ. -ի ապրիլի 9-ից՝ համաձայն ՀՕ-267-Ն օրենքի 11-րդ հոդվածի, սակայն « ՀՀ 2018 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքում այդպես էլ չի կատարվել համապատասխան փոփոխություն, և ֆինանսավորումը շարունակվել է կատարվել նախարարության միջոցով:

Տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդը հաստատում է մարմնի գործունեության տարեկան ծրագիրը, գործունեության տարեկան ծրագրում ներառվում են տեսչական մարմնի կողմից իրականացվելիք իրազեկման, խորհրդատվական և բացատրական աշխատանքները:

Այսպիսով, հաշվի առնելով վերոգրյալը, հաշվեքննող խումբը հաշվեքննող ժամանակաշրջանում՝ 2017թ.-ի հունվարի 1-ից 2018թ.-ի սեպտեմբերի 30-ը, արձանագրել է հետևյալ խեղաթյուրումներն ու անհամապատասխանությունները՝

1. Տեսչական մարմինը 2018թ.-ի ապրիլ ամսից իր հաշվապահական հաշվառումը, գնումների կազմակերպումը և անձնակազմի կառավարումը շարունակել է իրականացնել ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության միջոցով, որը չի համապատասխանում է «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի պահանջներին:
2. Տեսչական մարմինը չի ունեցել տարեկան գործունեության ծրագրեր՝ ո՛չ 2017թ., ո՛չ 2018թ. համար՝ չի իրականացվել Կանոնադրության 15-րդ կետի 1-ին ենթակետի պահանջը:

Առաջարկություններ՝

Հաշվեքննության ընթացքում արձանագրված անհամապատասխանությունների կամ խեղաթյուրումների վերաբերյալ հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարությանը և այլ շահագրգիռ կողմերին ներկայացվում են հետևյալ առաջարկությունները՝

Տեսչական մարմին՝

1. Հաշվապահական հաշվառումը, գնումների կազմակերպումը և անձնակազմի կառավարումը իրականացնել «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի համաձայն, այն է՝ տեսչական մարմնի ֆինանսավորումն իրականացնել վարչապետի աշխատակազմի միջոցով:
2. Հետամուտ լինել, որպեսզի գործունեության տարեկան ծրագրերը համապատասխան կարգով և ճիշտ ժամանակին մշակվեն և ընդունվեն Տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի կողմից:

Հաշվեքննության օբյեկտների ղեկավարների պատասխաններ

Տեսչական մարմին՝

Տեսչական մարմնի կողմից ներկայացված առարկությունները և բացատրությունները էական առումներով որևէ հիմնավոր պարզաբանումներ չեն պարունակել, կրել են հիմնականում բացատրական բնույթ և հաշվեքննության խմբի կողմից չեն ընդունվել:

Այնուամենայնիվ, հարկ է նշել, որ Տեսչական մարմինը հաշվեքննության խմբին տրված իր բացատրություններում ներկայացրել է 2017-2018թթ. տարեկան գործունեության ծրագրերը,

որոնք սակայն ժամանակին չէին տրամադրվել և տեղադրված չէին Տեսչական մարմնի պաշտոնական կայքում:

ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն՝

ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության կողմից այս կետի վերաբերյալ ներկայացված առարկությունները և բացատրությունները էական առումներով որևէ հիմնավոր պարզաբանումներ չեն պարունակել, կրել են հիմնականում բացատրական բնույթ և հաշվեքննության խմբի կողմից չեն ընդունվել:

II. ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԱՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐԸ

Տեսչական մարմինը ստուգում իրականացնում է ստուգման տարեկան ծրագրի հիման վրա, որը Կանոնադրության 15-րդ կետի 1-ին ենթակետի համաձայն տեսչական մարմնի ղեկավարի ներկայացմամբ հաստատում է Տեսչական մարմնի կառավարման խորհուրդը: Տեսչական մարմինը 2017 թ.-ին ստուգումների ծրագրով ունեցել է 200 ստուգում, իրականացրել է 144 ստուգում, իսկ 2018թ.-ին ստուգումների ծրագրով ունեցել է 240 ստուգում, իրականացրել է 160 ստուգում: Տեսչական մարմնի կողմից 2017 թ. նշանակված տուգանքների ընդհանուր գումարը կազմել է **23,080.0** հազ.դրամ, որից **21,930.0** հազ.դրամ գումարը մուտքագրվել է պետական բյուջե, իսկ 2018թ. 9-ը ամիսների ընթացքում՝ **22,030.0** հազ.դրամ, որից սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ պետական բյուջե մուտքագրվել է **18,480.0** հազ.դրամ:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 3.1 մասի 2-րդ կետի համաձայն Տեսչական մարմինը ստուգման տարեկան ծրագրից դուրս (այսուհետ՝ արտածրագրային ստուգումներ) ստուգումներ է իրականացրել՝

- ՀՀ վարչապետի հանձնարարականի հիման վրա՝ 2017թ.-ին՝ 52 ստուգում, 2018թ.-ին՝ 0 ստուգում,
- քաղաքացիներից, իրավաբանական անձանցից, անհատ ձեռնարկատերերից ստացված դիմումների հիման վրա՝ 2017թ.-ին՝ 1 ստուգում, 2018թ.-ին՝ 3 ստուգում,
- պետական մարմիններից, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից ստացված գրավոր տեղեկատվության հիման վրա՝ 2017թ.-ին՝ 0 ստուգում, 2018թ.-ին՝ 1 ստուգում:

Տեսչական մարմինը քաղաքացիների դիմում-բողոքների հիման վրա արտածրագրային ստուգումներ կարող է իրականացնել ՀՀ կառավարության 2015 թ.-ի հունիսի 18-ի N 711-Ն «Տեսչական մարմինների գործունեության ոլորտում հանրությունից ստացվող բողոքների ընդունման ընդհանուր կարգը և տնտեսվարող սուբյեկտներից բողոքների ստացման, հետագա ընթացքի և դրան հետևելու կարգը հաստատելու մասին» որոշմամբ հաստատված կարգով, որի 9-րդ կետի համաձայն հանրության կողմից տնտեսավարող սուբյեկտների վերաբերյալ բողոքների ներկայացումը հիմք չէ ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ անցկացնելու համար՝ առանց հետագա դիտարկման: Նմանատիպ դրույթ սահմանված է նաև «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, համաձայն որի՝ բողոքները վերլուծվում, դիտարկվում և օգտագործվում են ռիսկերի գնահատման համար: Հիմնականում դրանք պետք է ծառայեն համապատասխան տնտեսավարող սուբյեկտի ռիսկայնության գնահատականի փոփոխության համար: Ըստ անհրաժեշտության ստուգումներն անցկացվում